ВИСНОВОК

про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів дисертації ЮРЧИШИНА Назарія Ігоровича на тему «Зенон Коссак (1907–1939) в українському національно-визвольному русі 1920–1930-х рр.», поданої на здобуття наукового ступеня доктора філософії з Галузі знань 03 Гуманітарні науки за спеціальністю 032 Історія та археологія

1. Актуальність теми дисертації

Дисертаційне дослідження присвячене актуальній темі – комплексному науковому осмисленню постаті Зенона Коссака (1907–1939) у контексті українського національно-визвольного руху міжвоєнної доби. Сучасні виклики, пов'язані з російською збройною агресією проти України, суттєво актуалізували суспільний і науковий інтерес до історичного досвіду української національно-визвольної боротьби. Переосмислення персоналій визвольного підпілля, чиї імена десятиліттями залишалися на маргінесі через ідеологічні заборони, є ключовим для відновлення історичної пам'яті та формування цілісного бачення українського минулого.

2. Зв'язок теми дисертації з державними програмами, науковими напрямами університету та кафедри

Дисертаційне дослідження виконувалося у рамках науково-дослідницької проблематики кафедри всесвітньої історії та спеціальних історичних дисциплін Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка «Актуальні питання всесвітньої історії» (протокол № 14 від 21 грудня 2023 р.).

3. Ступінь обґрунтованості і достовірності наукових положень, висновків і рекомендацій

Обґрунтованість положень та висновків дисертаційного дослідження, оперті на результатах ґрунтовної евристичної роботи із залученням широкого кола архівних матеріалів, праць як вітчизняних, так і зарубіжних науковців, а

також базуються на відповідній науково-методологічній базі з використанням широкого спектру методичного інструментарію.

Методологічну основу дисертації складають такі підходи: біографічний, просопографічний, системний, соціокультурний, аксіологічний та літературно-аналітичний. Методологічним базисом дослідження є принципи історизму, наукової об'єктивності, всебічності та наукового плюралізму. Вищевказані принципи реалізовувалися за допомогою загальнонаукових методів: аналізу, синтезу, класифікації, порівняння, індукції та дедукції, а також спеціально-історичних методів (проблемно-хронологічного, історико-генетичного, історико-типологічного) і міждисциплінарних підходів (історико-системного, історико-порівняльного, контекстуально-інтерпретаційного, мікроаналізу, діахронного, соціальної сітки, логіко-семантичного та лексико-семантичного.

Обґрунтованість та достовірність наукових положень дисертаційного дослідження засвідчується опрацьованою джерельною базою, що нараховує 560 позицій і свідчить про достатню теоретичну підготовку та наукову ерудицію Назарія Юрчишина.

4. Наукова новизна результатів дослідження

Аспірант Назарій Юрчишин уперше в українській історіографії на рівні дисертаційного дослідження з використанням широкого кола першоджерел здійснив комплексний аналіз життєвого шляху та діяльності Зенона Коссака. Проведено аналіз джерелознавчого та історіографічного матеріалу щодо його професійної діяльності. Вперше докладно реконструйовано життєвий шлях, умови сімейного виховання, дитячі роки та освітній шлях цього діяча. Здійснено детальну реконструкцію генеалогії роду Коссаків у міському просторі Дрогобича кінця XVIII – початку XX ст. на основі австрійських кадастрів та метричних книг. Проаналізована участь Зенона Коссака у громадських організаціях («Пласт», «Сокіл», «Просвіта») та підпільних структурах УВО й ОУН. Систематизовано та періодизовано дані про арешти,

судові процеси (у Львові та Варшаві), ув'язнення у польських тюрмах та ідеологічну роботу серед політв'язнів. Висвітлено останній етап життя: діяльність у Карпатській Україні (1938–1939 рр.), участь у боях за Хуст та обставини таємничої загибелі. Уперше детально досліджено публіцистичну спадщину та теоретико-ідеологічні погляди Зенона Коссака, зокрема його участь у створенні кодексу «44 правила життя українського націоналіста». Уведено до наукового обігу широке коло невідомих раніше джерел з архівних зібрань України та зарубіжної України, зокрема матеріали з Архіву Організації Українських Націоналістів в Українській Інформаційній службі у Лондоні, Архіву центру досліджень визвольного руху у Львові, Галузевого державного архіву Служби безпеки України тощо. Також опрацьовано матеріали з державних архівів Львівської, Івано-Франківської і Тернопільської областей.

5. Практичне значення результатів дослідження

Матеріали дисертаційного дослідження розширюють уявлення про ідеологічний, організаційний та військовий виміри українського визвольного руху. Практичне значення дисертаційного дослідження полягає у тому, що його зміст, основні положення та висновки можуть бути використані: у науково-дослідній роботі, зокрема, при підготовці академічних праць з історії українського національно-визвольного руху, а також для досліджень повсякденного життя учасників ОУН та ОНОКС на мікро- та макрорівнях. Освітня сфера: результати роботи можуть використовуватися при підготовці лекційних курсів, семінарів та навчально-методичних видань для студентів і аспірантів навчальних закладів різних рівнів, зокрема з історії України XX ст., джерелознавства, біографістики тощо. Громадсько-політична та міждисциплінарна сфера: отримані дані можуть слугувати джерельною базою для розширення інформаційного простору політики пам'яті щодо українських громадсько-політичних діячів XX ст., а також популяризації історичної спадщини, патріотичного виховання молоді.

6. Повнота опублікування результатів дисертації

Результати дисертаційного дослідження викладено у 6 публікаціях, з яких: чотири статті опубліковано в наукових фахових виданнях України категорії «Б» та дві – у збірниках матеріалів конференцій.

Статті у наукових фахових виданнях України

1. **Юрчишин Н.** Зенон Коссак (1907–1939): до питання генеалогічного дослідження. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2024. Вип. 75. Т. 3. С. 21–32. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/75-3-4

2. **Юрчишин Н.** Діяльність Зенона Коссака в українському націоналістичному русі 1930-х рр. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2024. Вип. 77. Т. 3. С. 35–45. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/77-3-5

3. **Юрчишин Н.** Зенон Коссак як публіцист та ідеолог українського націоналізму. *Актуальні питання гуманітарних наук.* 2024. Вип. 78. Т. 2. С. 49–62. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4863/78-2-7

4. **Юрчишин Н.** Формування світогляду Зенона Коссака (1907–1939). *Новітня доба* / гол. ред. Михайло Романюк; НАН України, Інститут українознавства ім. І. Крип'якевича. Львів, 2025. Вип. 13. С. 280–292. DOI: https://doi.org/10.33402/nd.2025-13-280-292

Наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації

1. **Юрчишин Н.** Зенон Коссак (1907–1939): історіографія та джерельна база. *Актуальні питання освіти і науки в умовах сучасної російсько-української війни.* Том І / [Ред.: В. Ільницький, Р. Корсак, Т. Пантюк, О. Петречко, В. Старка]. Дрогобич–Ужгород–Тернопіль: Посвіт, 2024. С. 117–119.

2. **Юрчишин Н.** Дослідження постаті учасника українського національно-визвольного руху (на прикладі біографії Зенона Коссака). *Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи.* Том XVII: Подолання кризових ситуацій у науці та освіті / [Ред.: Я. Ґжесяк,

І. Зимомря, В. Ільницький]. Конін–Ужгород–Перемишль–Миколаїв: Посвіт, 2024. С. 60–62. URL:http://ir.dspu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/3949/1/%D0%AE%D1%80%D1%87%D0%B8%D1%88%D0%B8%D0%BD.pdf

7. Апробація матеріалів дисертації

Ключові теоретичні положення та результати дисертаційної роботи висвітлено у доповідях на науково-практичних конференціях різного рівня:

– одній *міжнародній:* «Розвиток сучасної освіти і науки: результати, проблеми, перспективи» (Конін – Ужгород – Перемишль – Херсон, 10 жовтня 2024 р.);

– двох *всеукраїнських:* «Проблеми дослідження українського визвольного руху XX століття» (Львів, 5 грудня 2024 р.), «Актуальні питання освіти і науки в умовах сучасної російсько-української війни» (Дрогобич – Ужгород – Тернопіль, 10 грудня 2024 р.).

8. Особистий внесок здобувача в отриманні наукових результатів

Усі результати дисертаційного дослідження, які виносяться на захист отримання автором особисто. Участь у конференціях, а відтак виголошені доповіді, є самостійними. Серед публікацій, що апробують результати дослідження, дві у наукових виданнях.

9. Оцінка структури дисертації, її мови та стилю викладення

Структура роботи побудована за проблемним принципом, відповідно до мети та завдань. Дисертація складається зі вступу, п’яти розділів (дев’яти підрозділів), висновків, списку використаних джерел та літератури, додатків. Обсяг дисертаційного дослідження становить 332 сторінки, з яких 213 є основним текстом. Список використаних джерел і літератури нараховує 895 позицій.

Матеріали дисертації подано послідовно з дотриманням науково стилю викладення.

Структура роботи та її оформлення відповідають вимогам, що ставляться до дисертацій на здобуття наукового ступеня доктора філософії.

10. Відомості про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності

Дисертаційну роботу Н. І. Юрчишина «Зенон Коссак (1907–1939) в українському національно-визвольному русі 1920–1930-х рр.» 06 травня 2026 року було перевірено на ознаки академічного плагіату за допомогою інформаційної системи виявлення збігів «Strike-Plagiarism» у відділі інформаційних технологій та комп'ютерного забезпечення бібліотеки Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Результати перевірки: схожість: 10,28 %; коефіцієнт цитування: 4,65 %; вилучень: 5,12 %.

У процесі перевірки виявлено окремі збіги з власними науковими публікаціями здобувача, загальновживаною термінологією та посиланнями на використану літературу. Виявлені в роботі текстові збіги не мають ознак академічного плагіату і є правомірними.

11. Відповідність дисертації вимогам, передбаченим «Порядком присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженим постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року за № 44.

Дисертаційна робота **Назарія Ігоровича Юрчишина** є результатом самостійних досліджень здобувача, відзначається змістовністю, обґрунтованістю ключових позицій, не містить елементів запозичень без посилання на джерело та відповідає принципам академічної доброчесності.

Дисертація **Назарія Ігоровича Юрчишина** на тему **«Зенон Коссак (1907 – 1939) в українському національно-визвольному русі 1920-1930-х рр.»** становить цілісне, завершене дослідження в галузі знань 03 Гуманітарні науки. За актуальністю, новизною, науково-практичною цінністю, науковим рівнем відповідає вимогам, які ставляться до дисертації і може бути рекомендована до захисту у разовій спеціалізованій вченій раді на здобуття наукового ступеня доктора філософії зі спеціальності 032 Історія та археологія.

Голова засідання фахового
наукового семінару,
завідувач кафедри історії України та
правознавства,
доктор історичних наук, професор Василь ІЛЬНИЦЬКИЙ

Дрогобицький державний
педагогічний університет
імені Івана Франка
Підпис
ЗАСВІДЧУЮ
Учений секретар

Міністерство освіти і науки України
Дрогобицький державний педагогічний університет імені Івана Франка
02125438